

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 6.

6. mail 1933.

Nr. 6.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1933 a. 7. aprilli ringkiri nr. 32892 emadepäeva ja lootusringide kevadpäeva pühitsemise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1933 a. 25. aprilli ringkiri nr. 3116 laste õppimise asjas mitteemakeelses koolis.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1933 a. 3. mai ringkiri nr. 3167 metsapäevade korraldamise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna 1933 a. 27. aprilli ringkiri nr. 51-31 tööbörsidele töötajate registreerimise asjas.

AMETLIK OSA.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1933 a. 7. aprilli ringkiri nr. 32892 koolivalitsustele ja koolide juhatajatele emadepäeva ja lootusringide kevadpäeva pühitsemise asjas.

Endiste aastate eeskujul korraldab s.a. 14. mail Eesti Naiste Karskusliit XI üleriikliku emadepäeva ja Eesti Õpetajate Liidu karskuskasvatustoimkond lootusringide kevadpäeva, mis on võimalik pühitseda ühiselt.

Sellest teatades palub HSM Koolivalitsus koole heatahtlikult korraldada tähendatud päevade pühitsemist nimetatud organisatsioonidelt saadetavate juhiste kohaselt ja saata tagasi täidetult E. Õ. Liidu karskuskasvatustoimkonnale ta poolt koolidele saadetud registreerimiskaardid.

Ühtlasi teatab HSM Koolivalitsus, et koolid võivad 13. mail kasutada kaht viimast tundi karskuseküsimumste selgitamiseks, nagu karskusetundideks, lootusringide koosolekuteks õpilaste võistluskirjutuse tulemuste teatamiseks j.m.s.

Direktor P. Mägraken.

Sekretär J. Feldmann.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1933 a. 25. aprilli ringkiri nr. 3116 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemuserahvuste kultuurvalitsustele ja vähemuserahvuste koolide juhatajaile laste õppimise asjas mittemakeelses koolis.

Hariduse- ja sotsiaalministeerium on pannud tähele, et vähemuserahvuste koolides, eriti saksa õppekeelega koolides, õpib rohkel arvul lapsi, kelle emakeeleks ei ole vastava vähemuserahvuse keel. Leidub isegi juhtumeid, kus lapsevanemad on mõlemad eestlased, lapsed aga õpivad saksa õppekeelega koolis, vaatamata sellele, et eesti õppekeelega kool, kus nad maksvate seaduste järgi peaksid õppima, on neile täiesti kättesaadav. Sellest tuleb järeldada, et teistest rahvustest laste õppimisel vähemuserahvuste koolides ei peeta nähtavasti küllaldaselt kinni maksvatest seadustest. Emb-kumb, kas võetakse niisugused lapsed vähemuserahvuste koolidesse ilma maa- või linnakoolivalitsuse sellekohase loa, või antakse need load koolivalitsuste poolt liiga kergel käel, ilma mõjuva põhjuseta.

Maksvate seaduste (Av. algk. sead. § 4, Av. keskk. sead. § 3 ja Eraõppeasutuste seaduse § 20) järgi võivad teistest rahvustest lapsed õppida neile mittemakeelses vähemuserahvuse koolis: 1) koolikohaliku algkool; kooli valik toimub sel korral vanemate või hooldajate poolt; ja 2) kõigil teistel juhtumel — kohaliku maa- või linnakoolivalitsuse loal, mida aga koolivalitsus võib anda ainult mõjuvail põhjustel. Kõrvutades neid nõudeid, paistab silma, et emakeelse kooli puudumine keskkooli õpilasele tema elukohas iseenesest ei või õigustada tema õppimist mittemakeelses vähemuserahvuse keskkoolis. See pärast võib keskkooli õpilane õppida talle mittemakeelses vähemuserahvuse keskkoolis igal juhul ainult kohaliku maa- või linnakoolivalitsuse loal. Kuna seadus annab koolivalitsustele õiguse lubada õppimist mittemakeelses vähemuserahvuse koolis peale p. 1 toodud juhu ainult mõjuvatel põhjustel, siis tuleb koolivalitsustel ka igal üksikul juhul neid põhjusi enne küsimuse otsustamist igakülgselt selgitada ja kaaluda ning küsimus jaatavalt otsustada ainult siis, kui esitatud põhjused on tõesti mõjuvad, s.o. niisugused, mis õpilasele teises koolis õppimise teevad võimatuks. Ainult niisugused põhjused võivad olla seaduse mõtte järgi aluseks mittemakeelses koolis õppimise lubamiseks. Sarnane kord on maksev ka nende vähemuserahvuste liikmete kohta, kellel on olemas kultuurvalitsused, kui nad tahavad paigutada oma lapse teise vähemuserahvuse kooli, kusjuures küsimuse otsustab see kultuurvalitsus, kelle liige lapsevanem on. Vähemuserahvustest laste kohta, kelle vanemad ei ole vastava vähemuserahvuse kultuuro-mavalitsuse liikmed, on maksev üldine kord, s.o. nende mittemakeelses koolis õppimise küsimuse otsustab nende elukoha maa- või linnakoolivalitsus.

Ülaltoodule maa- ja linnakoolivalitsuste ning vähemuserahvuste kultuurvalitsuste ja vähemuserahvuste koolide juhatajate tähelepanu juhtides, Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus palub neid oma tegevuses käesolevas küsimuses vankumata kinni pidada ülaltoodud seaduse nõuetest. Vähemuserahvuste koolide õppenõukogudel tuleb silmas pidada, et nad võivad lapsi, kelle õppimiseks nendes koolides on vajalik koolivalitsuse vastav luba, vastu võtta ainult siis, kui see luba on juba olemas, mitte aga nii, et laps võetakse kooli ja siis alles hakatakse luba nõutama.

Ühtlasi Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus palub vähemuserahvuste kultuurvalitsusi ja vähemuserahvuste koolide juhatajaid selgitada, kas kõigil teistest rahvustest vähemuserahvuste koolides käijatel õpilastel on nendes koolides õppimiseks tarvilikud load, ja eitaval korral arvata need õpilased koolist vabastatuks käesoleva kooliaasta õppetöö lõpust arvates.

Vähemuserahvuste koolidel tulevad esitada tulevikus maa- ja linnakoolivalitsustele nende õpilaste nimestikud, kelle vanemad ei ole vastava kultuuro-mavalitsuse liikmed, ühes laste vanuse, rahvuse, nende vanemate (isa ja ema) rahvuse, kodakondsuse ja elukoha äratäheandamisega igal aastal hiljemalt kaks nädalat pärast koolitöö algust sügisel ja täiendada seda nimestikku viivitamata juhul, kui sarnased õpilased astuvad kooli hiljem kooliaasta kestusel.

Kõigele ülaltoodule Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus leiab tarvilikuks juurde lisada, et kui tulevikus selgub, et ühes või teises vähemuserahvuse koolis ei ole kinni peetud eelpool tähendatud seaduse nõuetest, siis võtab Hariduse- ja sotsiaalministeerium süüdlased vastutusele kui seaduse rikkujaid ja riigi huvide vastu toimijaid. Samale vastutusele võetakse ka need, kes esitavad maa- või linnakoolivalitsustele õpilaste nimestikud ebaõigete andmetega.

Hariduse- ja sotsiaalminister H. Kukke.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932 a. 3. mai ringkiri nr. 3167 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemuserahvuste kultuurvalitsustele ja koolide juhatajaile metsapäevade korraldamise asjas.

Eelmiste aastate eeskujul korraldab Eesti Metsaühingute Liit kevadisi metsapäevi ka tänavu maikuu vältel, kusjuures metsapäevade juhtlauseks seekord on võetud tarbepuude kasvatamine talundeis. Juhatusi selle teema käsitlemiseks nii kõnede kui ka tegelikkude tööde korraldamisel leidub kuukirja „Eesti Metsa“ maikuu numbris, brošüüris „Talumetsa“ ja lendlehes „Eriotstarbeliste tarbepuude kasvatamine talus“, milline kirjandus saadetakse tasuta maalasuvatele koolidele kohalikkude koolivalitsuste kaudu.

Pidades metsapäevade korraldamist koolides väga soovitavaks, palub HSM Koolivalitsus koolijuhatajaid astuda samme metsapäevade korraldamiseks koolides, pidades silmas Haridusministeeriumi koolivalitsuse 1928 a. 17. aprilli ringkirja nr. 24325 antud juhatusi, mis koolidele saadetud trükitult.

Direktor P. Mägraken.

Algkooliasjade juhataja A. Kuut.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna 1933 a. 27. aprilli ringkiri nr. 51 — 31 tööbörsidele tööotsijate registreerimise asjas.

Tööbörside tegevuse kontrollimisel on selgunud, et mõned tööbörsid korraldavad tööotsijate registreerimist puudulikult, mille tõttu nende tööbörside poolt näidatud registreeritud tööotsijate arv ei vasta tegelikult tööta olevate töötute arvule. Säärase olukorra kõrvaldamiseks teeb Hariduse- ja sotsiaalministeerium käesolevaga ülesandeks toimetada alates 1. maist 1933 a. tööotsijate registreerimist järgmise korra järgi.

1. Iga tööotsija võetakse tööbörsis registreerimisel tööbörsi tööotsijate nimestikku (registrisse).

2. Linna või alevi (kus olemas tööbörs) piirides elav tööotsija, kes on seisnud tööbörsi tööotsijate nimestikus järgimööda kaks nädalat ja keda ei ole selle aja jooksul tööle paigutatud, kustutatakse nimestikust maha, kui tööotsija ei ole avaldanud kolme päeva kestel pärast nimetatud kahepäevase tähtaja möödumist tööbörsile soovi nimestikku edasijäämiseks.

Valla või alevi (kus ei ole tööbörsi) piirides elav tööotsija, kes on seisnud tööbörsi tööotsijate nimestikus järgimööda ühe kuu ja keda ei ole selle aja jooksul tööle paigutatud, kustutatakse nimestikust maha, kui tööotsija ei ole avaldanud seitsme päeva kestel pärast nimetatud ühekuulise tähtaja möödumist tööbörsile soovi nimestikku edasijäämiseks.

3. Iga sooviavaldus tööotsijate nimestikku edasijäämiseks on maksev kaks nädalat, kui tööotsija elab linna või alevi (kus olemas tööbörs) piirides, ja üks kuu, kui tööotsija elab valla või alevi (kus ei ole tööbörsi) piirides.

4. Tööotsija, kes on tööbörsi poolt paigutatud tööle, kustutatakse tööotsijate nimestikust ja kantakse töölesaadetute nimestikku.

Samuti kustutatakse tööotsijate nimestikust tööotsija, kes on leidnud tööd ilma tööbörsi vahetalitusest.

5. Igal 1. ja 15. kuupäeval tuleb tööbörsil läbi vaadata tööotsijate nimestik ning kustutada nimestikust kõik need tööotsijad, kes eelpooltähendatud viisil kuuluvad nimestikust kustutamisele.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ringkirjaga 23. novembrist 1932 a. nr. 51 — 31 (HSM Teataja 10 — 1932) nõutud andmed tööbörsil registreeritud tööta tööliste kohta vorm nr. 1 järgi peavad sisaldama andmeid nende tööbörsil registreeritud tööotsijate kohta, kes järele on jäänud tööotsijate nimestikku pärast nimestikus tehtud parandusi.

Hariduse- ja sotsiaalminister H. Kukke.

Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna
direktor J. Sonin.

MITTEAMETLIK OSA.

Riigi Teatajas 1933 a. 1. jaanuarist kuni 30. aprillini avaldatud seaduste ja määruste nimestik teaduse, kunsti, hariduse, tervishoiu, hoolekande, töökaitse, sotsiaalkindlustuse ja pensioonide alal.

Avalikkude tööde korraldamise juhtnõõride §§ 1 ja 5 muutmise, RT 2—1933, 16.

Juhatused ja riigi- ja omavalitsuste teenijate ja nende perekondade pensionide vähendamise seaduse käsitlemise kohta, RT 4 — 1933, 34.

Tehnilistel põhjustel kõigil nädalapäevadel öö- ja päevad vahetpidamata kestvate tööde nimekirja täiendus, RT 5 — 1933, 38 (Täiendus „Töökaitsealas“ avaldatud nimekirjale).

Tööstusliku kutseoskuse nõukogu juhtnõõrid töösuseametitele õpilaste arvu määramisel üksikutes ettevõtetes, RT 5 — 1933, 42.

Töökorralduse erifondi määrus, RT 7 — 1933, 48.

Riigi- ja omavalitsuste teenijate pensioniseaduse § 1 märkus 1 põhjal riigi- ja omavalitsuste asutustes ja ettevõtetes kõrvaltöök loetavate ametite nimestiku muudatused, RT 8 — 1933, 55.

Vahetpidamata kestva valmistusega tööstusettevõtetes pühapäevadel ja pühadel lubatud tööde nimekirja täiendus, RT 8 — 1933, 65. (Täiendus „Töökaitsealas“ ja „Tervishoiualas“ avaldatud nimekirjale).

Hariduse- ja sotsiaalministri määrus puhke ja tasu võimaldamise korra kohta reisijate- ja kraamiveo ettevõtetes maanteedel ja tänavatel töötavatele veondusteenijatele, kes seotud töödega, mille täitmine lubatud pühapäevadel ja pühadel Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse § 4 põhjal, RT 11 — 1933, 86.

Hariduse- ja sotsiaalministri määrus puhke ja tasu võimaldamise korra kohta sisevete ühenduste laevandusteenijatele, kes

seotud töödega, mille täitmine lubatud pühapäevadel ja pühadel Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse § 4 põhjal, RT 11 — 1933, 87.

Riigiraudteede tööliste palkade määruse muudatus; RT 11 — 1933, 85 (Muudatus „Töökaitsealas“ avaldatud määrusele).

Raudteeteenijate tööaja ja puhkeaja määruse muudatus RT 11 — 1933, 91 (Muudatus „Töökaitsealas“ avaldatud määrusele).

Avalikkude tööde korraldamise juhtnööride täiendus, RT 14 — 1933, 101.

3. jaoskonna tööinspektori ringkonna kinnitusameti koosolekul 30. novembril 1932 a. selle ringkonna kohta vastu võetud otsus, RT 14 — 1933, 106.

Mürgiste taimekaitsevahendite ja kahjurite tõrjevahendite müügi määrus, RT 16 — 1933, 112. (Selle määruse maksmahakkamisega kaotas maksvuse Mürgiste taimekaitse vahendite müügi korralduse määrus (RT 38 — 1932).

Määrus ja neljas nimekirja Tollitariifi § 113 p.p. 1 ja 2 märkuse kohaselt sisselastavate liitrohtude ning doseeritud keemiliste ja farmatsoitiliste preparaatide kohta, RT 18 — 1933, 124.

Sisseveoks lubatud liitrohtude, doseeritud meditsiiniliste preparaatide, arstimisplaastrite, bakteriaipreparaatide ja seerumite nimekirja esimene täiendus, RT 18 — 1933, 125.

Vabaduse Risti kavaleride soodustamise seadus, RT 19 — 1933, 132.

Avalikkudel töödel töötavate tööliste ja nende perekondade haiguse korral kindlustamise määrus, RT 23 — 1933, 157.

Avalikkude tööde korras tehtavatel töödel töötajate säärsaabastega varustamise kord, RT 23 — 1933, 158.

Määrus sõidukulude tasumise korra kohta ametisõitudel raudteel, RT 24 — 1933, 169.

Põllutöoministri määrus põllumajanduslikkude oskuste ja teadmiste omandamise kohta harjutustaludes, RT 24 — 1933, 174.

Tehnilistel põhjustel kõigil nädalapäevadel ööd ja päevad vahetpidamata kestvate tööde nimekirja täiendus, RT 26 — 1933, 179. (Täiendus „Töökaitsealas“ avaldatud nimekirjale).

Vabariigi Valitsuse otsus Gregoriaanuse kalendri maksvuse kohta Eesti Vabariigis, RT 28 — 1933, 186.

Vahetpidamata kestva valmistusega tööstusettevõtetes pühapäevadel ja pühadel lubatud tööde nimekirja täiendus, RT 28 — 1933, 189. (Täiendus „Töökaitsealas“ ja „Tervishoiualas“ avaldatud nimekirjale).

Määrus rohtude kirjutamise kohta hambaarstide ja dentistide poolt, RT 28 — 1933, 193.

Avalikkude tööde korraldamise juhtnööride §§ 5 ja 18 muutmine, RT 29 — 1933, 198.

Peeter Pöld'i perekonna pensioniseadus, RT 31 — 1933, 213, Pensionide ja toetusrahade vähendamise määrus, RT 31 — 1933.

218.

Teenistustasude vähendamise määrus, RT 31 — 1933, 219. Selle määruse õiendus, RT 36 — 1933, 279. Selle määruse muudatus, RT 34 — 1933, 261.

Õpetajakutse omandamise määruse muutmise määrus, RT 31 — 1933, 220. (Selle määrusega on muudetud Õpetajakutse omandamise määruse §§ 15 ja 17, milline määrus on avaldatud RT 110 — 1931 ja ka „Haridusealas“.)

Avalikkude ehitiste püstitamise määruse õiendus, RT 31 — 1933, 223.

Oopiumi ja teiste uimastuseainete sisseveo ja ladudest müügi määrus, RT 31 — 1933, 225.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse teadaanne oopiumi ja teisi uimastuseaineid müügi jaoks ümbertöötavate laboratooriumide kohta, RT 31 — 1933, 226.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi määrus avalikkude kaubandusekoolide tunnikava kohta, RT 32 — 1933, 236. (See määrus hakkab maksma 1933 a. 1. augustist ning selle määruse maksmahakkamisega kaotab maksvuse Hariduseministeeriumi määrus avalikkude kaubandusekoolide tunnikavade kohta, mis avaldatud RT 86 — 1926 ja ka „Haridusealas“.)

Tariifinõukogu otsus 17. märtsist 1933 reisijateveotariifi nr. 93 muutmise kohta, RT 29 — 1933, 204. (Selle otsusega on muudetud muu seas nimet. tariifi § 16 p. 4, mis avaldatud ka „Haridusealas“.)

Eesti kultuurkapitalist antud laenude tagasimaksmise ja kasutamise määruse täiendamise määrus, RT 33 — 1933, 241. (Täiendatud määrus, mis avaldatud RT 90 — 1928, 542 ja ka „Teaduskunstialas“.)

Majanduseministri juhtnõõrid vähendatud palga- ja teenistusvanuse tasu normide kohta, RT 33 — 1933, 251. Õiendus RT 34 — 1933, 264.

Tapaloomade ja liha loomaarstliku järelevaatuse ja tapamajasjanduse määruse muutmise ja täiendamise määrus, RT 33 — 1933, 253. (Muudetud ja täiendatud määruse § 48, milline avaldatud RT 12/13 — 1924 ja ka „Tervishoiualas“.)

Vabariigi Valitsuse otsus Pensioniseaduse § 2 põhjal võetava 4% suuruse maksu kohta, RT 35 — 1933, 270.

Vähemusrahvuste kultuuroromavalitsuse korralduse määruse täiendamise määrus, RT 35 — 1933, 271.

Postijaamade sõidu- ja postiveotaksid, RT 36 — 1933, 281. (Muudetud taksid, mis avaldatud RT 13/14 — 1925 ja RT 91 — 1931 ning väljavõttena ka „Haridusealas“.)

Avalikkude algkoolide hoonete ehitamise määrus, RT 36 — 1933, 283. (Selle määrusega kaotab maksvuse Määrus avalikkude algkoolide hoonete ehitamise kohta, mis avaldatud RT 11 — 1930 ja RT 76 — 1931 ning ka „Haridusealas“).

RIIGIKOHTU OTSUSTEST VÕETUD SELETUSI.

Tööstusliku töö seaduse §§ 372 ja 445 alal: hädaabitöödel töötavate tööliste kinnitushingu alla arvamise asjas.

Tööstusliku töö seaduse § 372 järgi on ettevõtte mõiste alla viidud mitte ainult tööstused (üles loetud p.p. a ja b all), vaid igasugused tööd, mis loendatud p.p. c ja d all. Seda arvesse võttes ei ole kaaluv Valga linnavalitsuse väide, et linnal ei olevat hädaabitöölistega tehtavate juhuslikkude tööde jaoks tööstuslisi ettevõtteid või käitisi, kus linn esineks ettevõtjana. Valga linnavalitsuse poolt korraldatud hädaabitööd, nimelt mulla- ja õmblustööd, on ikkagi Valga linnaomavalitsuse tööd, milliste kordasaatmiseks riik linnaomavalitsusele rahalist abi annab. Neil kaalutlustel tuleb Kinnituse nõukogu I osakonna kaevatud otsus, millega hädaabitöödel töötavad töölistel on arvatud kinnitushingu alla, õigeks tunnustada, nagu Riigikohus on juba seletanud Pärnu linnavalitsuse analoogilises kaebasjas (Riigik. adm. os. toim. nr. 882II — 1932 a.).

Riigikohtu admin. os. t. nr. 303II — 1933.

Tööstusliku töö seaduse § 299 alal.

Tööstusliku töö seaduse § 299 põhjal haigekassa võib oma peale võtta arstiabi, samuti ka toetuse andmise kassaliikmete ülalpidamisel olevatele perekonna liikmetele, kuid ei ole kohustatud seda tegema. Tartu Üldhaigekassa oma peakoosolekul 22. III 1931 a. on otsustanud kassaosaliste perekonnaliikmetele arstiabi toetust anda, kuid on ühtlasi ka otsustanud, et kui haiguskindlustuse alla kuuluv teenistukoht on kassaosalisele ainult kõrvaltöök, siis tema ülalpidamisel elavaid isikuid haigekassas abiõiguslike perekonnaliikmetena ei registreerita. Nagu nähtub asjatoimetusest, saab kaebaja Ü. Elva piimaühingu piimakojas töötamise eest tasu ainult 10 kr. kuus. Kuna ta korteri eest maksab üüri 7 kr. kuus ja kuna tal on toita 5 liikmeline perekond, siis on täiesti võimata oletada, et ta 3 kr. kuus elatab ära enese ja oma perekonna, vaid tuleb oletada, et tal on mujal mingisugune kõrvalteenistus. Neil asjaoludel oli Kinnituse nõukogu I osakond õigustatud asuma seisukohale, et kaebaja Ü. ei tööta Elva piimaühingu piimakojas täie tööjuga, vaid et see teenistukoht on temale ainult kõrvaltöök, mispärast perekonnaliikmetel ei ole õigust haigekassalt arstiabi ja toetust saada.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 342II — 1933.